

Rok 14 Numer 636 (90)
25 listopada 2010 r.

W tym numerze:

- ⇒ KOMISJA UJAWNIA PLANY REFORMY WPR
- ⇒ UJAWNIONO NOWE DANE W SPRAWIE PŁATNOŚCI W RAMACH WPR
- ⇒ CIOLOS Z REZERWĄ WOBEC ŻĄDAŃ EUROPOSŁÓW DOTYCZĄCYCH ZARZĄDZANIA CENAMI ZBÓŻ

KOMISJA UJAWNIA PLANY REFORMY WPR

Komisja Europejska przedstawiła długo oczekiwane propozycje reformy WPR na okres po 2013 roku, zapoczątkowując proces, którego kulminacją będą przedstawione propozycje ustawodawcze w lecie przyszłego roku i - na co ma nadzieję Bruksela – porozumienie między instytucjami, które ma zostać osiągnięte do 2012 roku.

Ostateczny dokument został przyjęty przez kolegium komisarzy w czwartek (18 listopada) w formie niemal identycznej jak projekt, który „wyciekł” na forum publiczne w zeszłym miesiącu.

Unijny komisarz ds. rolnictwa Dacian Ciolos powiedział dziennikarzom, że Unia „ma wybór między silnym rolnictwem na całym swoim terytorium” a uczynieniem sektora rolnego „bardziej zmarginalizowanym”. Przypomniwał on, że jego propozycje – jako pierwsze reformy WPR dla UE złożonej z 27 państw – koncentrowały się raczej wokół „zarządzania tą różnorodnością” aniżeli narzucania jakiegoś jednolitego modelu.

Jednak o ile narzędzia i rozwiązania miałyby się różnić w UE w zależności od potrzeb i lokalnej specyfiki, o tyle główny mechanizm płatności pozostawałby wspólny i stałby się bardziej sprawiedliwy, tak by uniknąć „rolnictwa o dwóch prędkościach, jakie mamy teraz”.

Ciolos nadal nie chciał podawać liczb odnośnie budżetu WPR, mówiąc dziennikarzom, że „nie może rozdzielić” WPR od szerszych dyskusji nad wydatkami, gdzie „ambicja państw członkowskich będzie musiała stworzyć silny budżet unijny”. Wiosną 2011 roku Komisja ma wystąpić z propozycjami wieloletniego budżetu unijnego na okres po 2013 r. - będzie to zadanie, które może mieć kluczowy wpływ na warunki reformy WPR.

Przedstawiciele [Komisji] wyjaśniali, iż dokument został przygotowany w oparciu o utrzymanie w przybliżeniu bieżących poziomów finansowania. Przeprowadzona zostanie teraz Ocena Oddziaływania (Impact Assessment, IA), która ma określić sposób, w jaki subsydia rolne mogłyby bilansować się wzajemnie między państwami członkowskimi i regionami, jeżeli płatności z I Filaru będą projektowane od nowa zgodnie z założeniami przewidywanymi przez Ciolosa. To zadanie jako punkt wyjścia weźmie aktualny budżet ogólny.

W wyniku restrukturyzacji WPR, proponowanej przez Ciolosa, ma dojść do podziału płatności z I Filaru na dwa komponenty.

Kluczowa zmiana polegać ma na przyznawaniu podstawowych płatności z I Filaru po stawce zryczałtowanej, na bazie powierzchni (hektar) w każdym państwie członkowskim, z ustaleniem nowego pułapu dla największych płatności – poza przypadkami, gdy wysokie zatrudnienie w danym gospodarstwie stanowi społeczne usprawiedliwienie dla wyższej płatności.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Na drugim końcu tej skali projekt proponował „minimalny poziom płatności bezpośredniej” dla drobnych rolników w celu utrzymania ich działalności i zabezpieczenia ich funkcjonowania, jednak wersja ostateczna optuje zamiast tego za nieskomplikowanym i specjalnym programem pomocowym. Celem byłoby zmniejszenie biurokratycznego balastu dla drobnych gospodarstw i „nieutrzymywanie ich w sektorze za wszelką cenę”, objaśnił Ciolos.

Kluczowa kwestia - stawka obszarowa (na hektar), nie byłaby taka sama w każdym państwie członkowskim. Odniesienia historyczne zostałyby wprowadzone, lecz zastosowano by nowe „obiektywne” kryteria, które według pomysłu miałyby objąć powierzchnię, warunki produkcji, zatrudnienie i siłę nabywczą. Ustanowiono by „sprawiedliwe” stawki w każdym państwie członkowskim, a różnice narodowe i regionalne zminimalizowano by wokół unijnej średniej.

Dokument zastrzega, że pomoc podstawowa byłaby zarezerwowana dla „aktywnych rolników”. Jest to powrót do kwestii spornych z poprzednich reform WPR – wprowadzenie ww. pojęcia ma na celu zapobieganie uzyskiwaniu gigantycznych wypłat z tytułu WPR przez wielkie korporacje z branż pozarolniczych – poprzez upewnienie się, że wszyscy beneficjenci są przynajmniej w stanie dostarczać podstawowe dobra publiczne.

Osiągnięcie tego mogłoby pociągnąć za sobą zaostrenie przepisów w ramach Dobrej Kultury Rolnej Zgodnej z Ochroną Środowiska (ang. GAEC) na całym obszarze UE lub mogłoby rozszerzyć wymagania na osiąganie przynajmniej pewnej części przychodów z działalności rolniczej.

Jak to rozumie *Agra Europe*, w żadnym przypadku posunięcie to nie jest reliktem płatności powiązanych z produkcją ani nie jest bodźcem do stosowania zachęt do produkcji. Oprócz możliwego dostosowania GAEC, ostateczny dokument przewiduje jeszcze jedną zmianę w odniesieniu do wzajemnej zgodności: włączenie wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Proekologiczne płatności uzupełniające

Premie proekologiczne przewidywane są jako osobny, ale „obowiązkowy” komponent płatności bezpośrednich, a od rolników oczekuje się podjęcia przyjaznych dla środowiska praktyk gospodarowania – wymienia się tu coroczne utrzymywanie trwałych użytków zielonych, gruntów odłogowanych z zieloną pokrywą, płodozmianu i corocznego odłogowania ze względów ekologicznych. Są to działania obecne w ramach GAEC w niektórych państwach członkowskich lub też w II Filarze.

Zmiana w porównaniu z poprzednimi projektami polega na tym, że ostateczna wersja dokumentu podkreśla, iż „należy dać priorytet działaniom zajmującym się zarówno klimatem, jak i celami polityki ochrony środowiska”, a nawet – po uzyskaniu wkładu do debaty ze strony DG Środowisko - wspomina o możliwości włączenia wymogów z obecnej Natury 2000.

Instrumenty proekologiczne w ramach I Filaru opisuje się jako „proste, uogólnione, pozaumowne i coroczne działania pro środowiskowe”, jak również jako działania „obowiązkowe” – dla odróżnienia ich od programów środowiskowych z II Filaru.

Dano do zrozumienia, że państwa członkowskie lub regiony zostaną poproszone o wybranie odpowiednich dla siebie instrumentów proekologicznych. Następnie, podczas wypełniania wniosków z zakresu WPR, rolników zobowiąże się do wyboru jednego z dostępnych środków działania.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Mechanizmy, które Ciolos pragnie włączyć w główny nurt unijnego rolnictwa, są zwykle związane z mniej intensywną produkcją. Należałoby zatem rozumieć, że proekologiczna płatność uzupełniająca funkcjonuje w formie pewnej rekompensaty za słabsze przychody z rynku.

Niemniej jednak w słowach skierowanych do dziennikarzy kilka dni wcześniej, Ciolos stwierdził stanowczo, że opcje takie jak płodozmian nie będą oznaczały zmniejszenia produkcji rolnej netto w UE, a w zasadzie mogą sprawić, że w kampaniach nieparzystych rolnicy zaczną uprawiać rośliny wysokobiałkowe w miejsce zbóż – byłoby to posunięcie, które pomogłoby w sposób korzystny różnicować unijną produkcję.

Ciolos przedstawił też jasne stanowisko w sprawie żyzności gleby, która w dłuższym terminie – a w konsekwencji jej potencjał produkcyjny - zostanie zabezpieczona poprzez podwyższenie wymogów środowiskowych.

ONW w dwóch transzach

Pierwotny projekt proponował likwidację płatności z tytułu obszarów o niekorzystnych warunkach (ONW), znajdujących się obecnie w ramach II Filaru, a zamiast tego forsował uzupełnienie płatności bezpośrednich na odpowiednich obszarach „o naturalnych utrudnieniach”. Płatności te byłyby wyliczane na podstawie obszarowej, z opcjonalnymi krajowymi płatnościami uzupełniającymi – co oznacza, że po raz pierwszy pojawiłyby się one w takiej formie w I Filarze.

Ta sekcja została przerobiona – stwierdzono, że płatności z tytułu naturalnych utrudnień będą funkcjonować "jako dopełnienie wsparcia udzielanego w ramach II Filaru". Usunięto wzmiankę o finansowanych przez państwa członkowskie płatnościach uzupełniających w ramach transzy z I Filaru.

Uważa się, że dla rozważanego obecnie systemu podstawą będzie transza z I Filaru, uogólniona forma płatności z tytułu ONW, z opcjonalną transzą z II Filaru zarezerwowaną na bardziej specyficzne działania odnoszące się do szczególnych utrudnień, z którymi muszą się zmierzyć regiony i państwa członkowskie.

Generalnie dokument proponuje mniej radykalne zmiany dla II Filaru i dla mechanizmów rynkowych.

Pierwsze odpowiedzi ze związków rolniczych były negatywne. Copa-Cogeca potępiła fiasko reakcji na wyzwania, w obliczu których stoją unijni rolnicy, a prezydent COPA Padraig Walshe zjadliwie ocenił, że „jedyną konkretną propozycją” było „nałożenie na unijnego farmera jeszcze bardziej kosztownych obciążeń”.

Źródło: *Agra Europe Weekly z 19 listopada 2010 r.: "Commission unveils CAP reform plans"*

UJAWNIONO NOWE DANE W SPRAWIE PŁATNOŚCI W RAMACH WPR

Według nowych danych Komisji Europejskiej, do których dotarła w połowie miesiąca *Agra Europe*, po pełnym wdrożeniu - stopniowo wprowadzanych - wszystkich instrumentów przejściowych, średnia wartość płatności bezpośrednich z tytułu WPR wyniesie 271 EUR na hektar lub 5 291 EUR na farmę.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Dane te, pochodzące z wewnętrznego roboczego dokumentu Komisji Europejskiej, ujawniają, że jeśli obecny model rozdziału funduszy na WPR pozostanie niezmienny, w 2016 roku płatności obszarowe będą się wciąż znacząco różnić między państwami, wyjąwszy zaplanowane stopniowe wprowadzanie pełnej wysokości Jednolitej Płatności Rolnej (JPR) w nowych państwach członkowskich (UE12).

Przeciętne stawki wyniosą 800 EUR/ha na Malcie, 460 EUR/ha w Belgii i Holandii oraz 413 EUR/ha we Włoszech, natomiast wyraźnie poniżej przeciętnej plasują się stawki w Portugalii (179 EUR), na Litwie (145 EUR), w Estonii (118 EUR) i na Łotwie (95 EUR).

Inaczej niż w przypadku hojnych płatności dla Włoch, średnie stawki w pozostałych dużych państwach członkowskich będą bliższe unijnej średniej: Niemcy (318 EUR), Francja (300 EUR), Hiszpania (246 EUR), Wielka Brytania (229 EUR), Polska (214 EUR).

Pomimo doprowadzenia do pełnej wysokości dopłat w UE-12 średnie stawki na hektar będą w dawnej Piętnastce wciąż o około 86 EUR/ha wyższe (stosunek 295 wobec 209 EUR/ha), ujawnia dokument.

Tego rodzaju regionalne rozbieżności sprawiły, że Komisja rozważa nowe, nieoparte na bazie historycznej sposoby obliczania płatności z tytułu WPR w przyszłości. Dokument ws. reformy WPR z ubiegłego tygodnia sugeruje generalnie płatności zryczałtowane w obrębie każdego państwa członkowskiego, ale powstrzymuje się od obrony tej samej stawki we wszystkich państwach członkowskich.

Metoda obliczeń oparta na kwalifikowalności

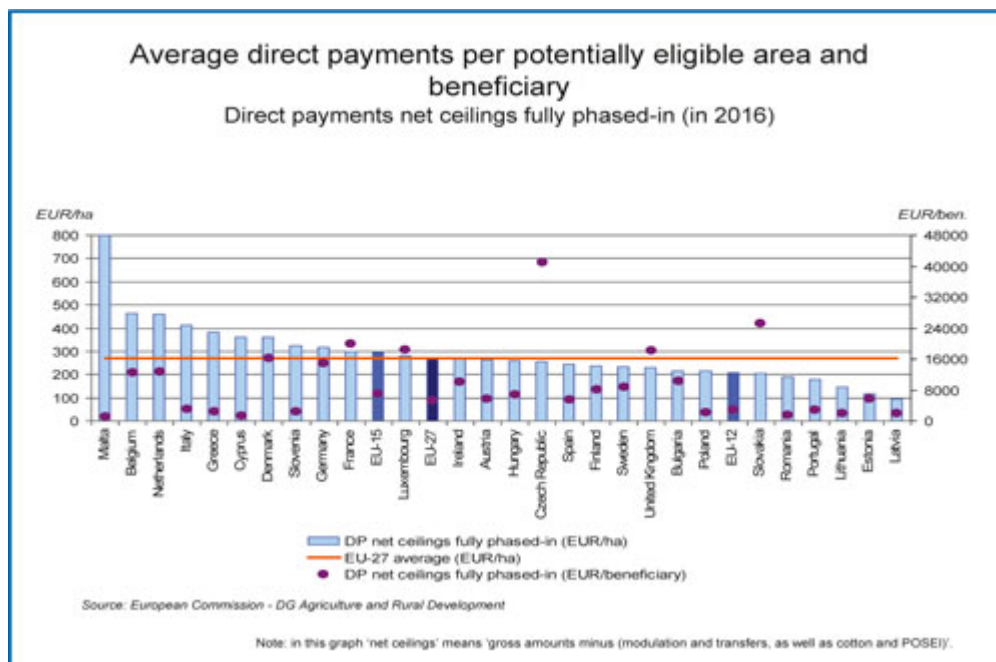
Nowe dane różnią się od poprzednich obliczeń, gdzie Grecja znajdowała się zwykle na czele listy ze średnimi stawkami przekraczającymi 500 EUR/ha. Nowe dane sugerują tym razem dla tamtejszych rolników skromniejszą średnią 384 EUR/ha.

Dzieje się tak z powodu zastosowania nowego, prostego systemu obliczeń: całkowita koperta budżetowa dla danego państwa członkowskiego (po doprowadzeniu do pełnej wysokości płatności) jest dzielona przez „potencjalnie kwalifikowalną/uprawnioną do wsparcia powierzchnię rolniczą” kraju.

Poprzednie wyliczenia oparto na wskaźniku powierzchni użytków rolnych, przedstawionym przez Eurostat. Obejmował on większy obszar, do którego zaliczano rowy/kanały, trakty rolnicze, skrawki lasu, zabudowania rolnicze i inne niewielkie kawałki gruntu. Teraz natomiast nie można deklarować tych obszarów dla celów płatności WPR - są one w ramach nowego modelu wyłączone.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Opis wykresu:

Średnie płatności bezpośrednie w podziale na potencjalnie kwalifikowalną powierzchnię i beneficjenta

Płatności bezpośrednie doprowadzone do pełnej wysokości (w 2016 r.) – pułap netto

Słupki niebieskie: Płatności bezpośrednie doprowadzone do pełnej wysokości, pułap netto (EUR/ha)

Linia pomarańczowa: średnia UE-27 (EUR/ha)

Punkty fioletowe: Płatności bezpośrednie doprowadzone do pełnej wysokości, pułap netto (EUR na beneficjenta)

Źródło: Komisja Europejska, DG Rolnictwo i Rozwój Obszarów Wiejskich

Uwaga: „Pułap netto” na wykresie oznacza „kwoty brutto” minus modulacja i transfery, jak też płatności do bawelny i POSEI.

Skorzystają Czechi i Słowacja

Dane zawierają też wartości w podziale na beneficjenta w każdym państwie członkowskim, odmalowując obraz całkowicie odmienny od danych obszarowych (na hektar) - wskutek rozbieżności w wielkości gospodarstw rolnych i ich struktury w każdym państwie członkowskim.

Przeciętna czeska farma otrzyma w 2016 roku około 40 000 EUR subsydiów z tytułu I Filaru, natomiast niezwykle wielkie farmy na Słowacji otrzymują przeciętne dopłaty z tytułu JPR w kwocie około 25 000 EUR.

Dochody Maltańczyków znacznie poniżej średniej

Natomiast pomimo wysokiej stawki na hektar, gospodarstwa na Malcie będą otrzymywać przeciętną dopłatę na poziomie 1038 EUR, co wskazuje, iż typowe dla tego kraju gospodarstwa są znacznie mniejsze niż przeciętnie we Wspólnocie.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Włochy i Grecja, również znaczący odbiorcy w ujęciu hektarowym, będą musiały się zadowolić znacznie niższymi płatnościami na beneficjenta, co odzwierciedla fakt, iż w regionie śródziemnomorskim przeważają drobni rolnicy.

Źródło: Agra Europe Weekly z 19 listopada 2010 r.: *“New CAP payment data emerges”*

CIOLOS Z REZERWĄ WOBEC ŻAŁAŃ EUROPOSŁÓW DOTYCZĄCYCH ZARZĄDZANIA CENAMI ZBÓŻ

Rynki zbóż powinny być aktywnie zarządzane, aby obniżyć koszty dla walczącego z kryzysem unijnego sektora produkcji zwierzęcej – konstatuje nowy raport Parlamentu Europejskiego.

Sporządzony „z własnej inicjatywy” raport, którego autorem jest szkocki konserwatywny eurodeputowany Jim Nicholson, został przyjęty w I połowie listopada przez Parlament Europejski – pojawiły się jednak obawy, że unijny komisarz rolny Dacian Ciolos udzieli mu słabego poparcia.

Raport wzywa do zastosowania na wszystkich rynkach zbóż mechanizmu siatki bezpieczeństwa, aby podtrzymywać ceny, gdy rynki stoją w obliczu tendencji zniżkowej – w przeciwieństwie do obecnej polityki, w ramach której interwencyjny skup jest możliwy tylko dla pszenicy.

Tymczasem europosłowie z uznaniem powitali ostatnie zwolnienie przez Komisję partii pszenicy i jęczmienia z zapasów interwencyjnych – w sytuacji zwyżkujących cen – jako pewien rodzaj aktywnego zarządzania podażą, która pomaga zminimalizować wahania cen, co stanowiło istotny efekt domina dla sektora zwierzęcego.

Dokument żąda również wprowadzenia „skutecznych i elastycznych mechanizmów cenowych” w sektorze produkcji zwierzęcej – należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na zmniejszenie wpływu wahań cen oraz spekulacji. W raporcie czytamy, że aktualnie istniejące narzędzia interwencyjne, takie jak prywatne przechowalnictwo z dopłatami i refundacje eksportowe, powinny być stosowane natychmiast – stanowi to echo podobnych apeli Francji i Belgii na ostatnim posiedzeniu Rady Rolnej.

Ciolos przyznał, że siła euro wobec dolara osłabia konkurencyjność unijnego wywozu.

Żąda się również solidnego budżetu na WPR w okresie po 2013 r., aby zapewnić odpowiednie środki na wspieranie sektora zwierzęcego.

W dokumencie wyrażono tymczasem powtarzające się skargi na niekorzystne warunki konkurencji w stosunku do modeli produkcji rolnej w innych częściach świata, opartych na niskich kosztach, kładąc szczególny nacisk na trudności, w obliczu których stoją unijni producenci z sektora zwierzęcego podczas uzyskiwania dostępu do pasz modyfikowanych genetycznie wskutek prowadzonej przez UE polityki „zero tolerancji dla śladów GMO”.

Ciolos: ceny zbóż poniżej poziomu z 2008 r.

W przemowie do europarlamentarzystów w połowie listopada Ciolos przyznał, że istnieje silny wpływ cen zbóż na produkcję zwierzęcą, ale zaprzeczył, jakoby odwoływanie się do mechanizmów zarządzających było uzasadnione.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Komisarz stanowczo stwierdził, że zwwyżki cen zbóż nie były nigdzie tak samo poważne jak w roku 2008, gdy ceny towarów spożywczych gwałtownie poszybowały w zasadzie w całym asortymencie. Unijne plony zbóż i światowe poziomy zapasów są w tym roku na zadowalającym poziomie, przypomniał komisarz.

Ciolos przyznał wprawdzie, że silne euro wobec dolara pogarsza konkurencyjność unijnego eksportu i wywiera poważny wpływ na branżę.

Ostrzegł jednak europosłów, aby trzymali się czynników fundamentalnych, argumentując: „W sektorze zbóż nie znajdzie uzasadnienia żaden nadzwyczajny instrument, ponieważ na rynku europejskim nie ma problemu podaży”.

Sektor wieprzowiny dotknięty bardziej niż drobiu

Ciolos przeprowadził wyraźne rozgraniczenie między trendami w sektorach wieprzowiny i drobiu. Przypomniał on, że ceny mięsa drobiowego utrzymały się powyżej długoterminowej średniej, co w przypadku producentów pozwoliło pochłonąć podwyżki cen pasz.

Natomiast w odniesieniu do wieprzowiny komisarz przyznał, że ceny znajdują się sezonowo w trendzie spadkowym, a rok temu o tej samej porze były nieco wyższe. Odrzucił jednak pomysł jakiegokolwiek rekompensaty z tego tytułu w obecnej chwili.

Refundacje eksportowe są aktualnie nieuzasadnione, powiedział Ciolos, zakładając, że ceny w UE i na świecie są w zasadzie równe. Komisarz przypomniał, że unijny eksport wieprzowiny w okresie czerwiec –sierpień br. wzrósł o 10% ponad wolumen z takiego samego okresu 2009 r., natomiast eksport drobiu wzrósł w tym czasie o około 21%.

Dopłaty do prywatnego przechowywania byłyby zatem niestosowne, zakładając, że „nie ma nadwyżki wieprzowiny” i że „rynek może wchłonąć produkcję” - utrzymywał Ciolos.

Źródło: Agra Europe Weekly z 19 listopada 2010 r.: “Ciolos cool on MEP demands for grain price management”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione